חב"ד
כל הלב לכל אחד
צעירי אגודת חב"ד

ב"ה | ערב שבת קודש חג הסוכות | י"ד בתשרי התשפ"א | 2.10.20 | גיליון מס' 1761

שיחת השבוע

סוכת שלום, שמחה ובריאות

חג הסוכות מסמל את האמונה בבורא העולם ואת הביטחון המוחלט בישועתו. החג הזה מבטא את התפילה לשלום העולם כולו

אנחנו מתקרבים אל חג הסוכות בתחושה של אי־ודאות. העולם כולו נראה מאוד לא יציב. כבר יותר ממחצית השנה מערכת החיים השתבשה, הכלכלה נפגעה, ועדיין אין איש יודע מה צופן העתיד.

ההתמודדות עם המגיפה העולמית יוצרת מבוכה גם בקרב מקבלי ההחלטות. אלה מושכים לכאן ואלה לשם. גם בקהילה הרפואית אין אחדות דעים. הקברניטים מגששים באפילה. דרכי ההתמודדות הן במתכונת של ניסוי וטעייה, ובתוך כך הציבור מתעייף, מפקפק בטיב ההחלטות, מתלונן על העדר קו אחיד ועקבי.

ה'סוכה'לה' בפעולה אשתקד. כל הדרכים להביא שמחת חג

חג הסוכות הוא זמן שמחתנו. בשנים רגילות זו העת לארח ולהתארח בסוכות השכנים, הידידים והמכרים. זה החג של שמחת בית השואבה, עם הריקודים בחוצות. ומה עכשיו? חייבים להמשיך טלשמוח, אבל המגבלות הופכות את השמחה למאופקת, צנועה, מצומצמת. הלב נחמץ.

הצטיידות באמונה

מקבלי ההחלטות עוסקים בניתוח הנתונים ובקביעת המדיניות במציאות המורכבת שנכפתה עלינו. אנחנו, הציבור הרחב, יכולים לכל היותר לשמש פרשנים ולהתווכח בינינו לבין עצמנו... אז אולי באמת חבל להשחית על כך אנרגייה. מה שאנחנו באמת יכולים לעשות הוא לחזק את האמונה. לבטוח בבורא העולם ולהשליך עליו את יהבנו.

חג הסוכות מסמל את האמונה הזאת בקב"ה ואת הביטחון המוחלט בישועתו. אנחנו יושבים בסוכות, המזכירות את ענני הכבוד שבהם הקיף אותנו הקב"ה בצאתנו ממצרים. כשם שאז הגנו הענני הללו על בני ישראל מפני כל צרה, כך הסוכה מבטאת את חסדי הבורא ואת היותנו חוסים בצילו ובוטחים בו.

בזמן שבית המקדש היה קיים היו מקריבים בחג הסוכות שבעים פרים, כנגד שבעים אומות העולם. החג הזה מבטא אפוא את התפילה לשלום העולם כולו. ממנו בא הכוח להבאת יציבות ושלום לכל העמים. כשאנחנו חוגגים את חג הסוכות, מקיימים את מצוות הישיבה בסוכה ואת מצוות ארבעת המינים, אנחנו שואבים מלוא חופניים כוחות של אמונה וביטחון, שיעמדו לנו במשך השנה כולה.

להתאחד ולהאמין

אכן, יהודי נדרש לעשות ולפעול ולא לשבת בחיבוק ידיים. העשייה וההתמודדות אינן סותרות את האמונה אלא נובעות ממנה. הקב"ה אומר לאדם: "וּבֵרַכְךָ ה' אֱלֹקֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה" – האדם נדרש לפעול ולעשות, וזה הכלי שבו שורה הברכה האלוקית. ובכל־זאת, לצד העשייה והפעילות הארצית עלינו לחזק את האמונה בה' ולבטוח בו, ולהתפלל שהמגיפה תחלוף בבחינת "אֲנִי ה' רֹפְאֶךָ".

בעשורים האחרונים ראינו כי הקב"ה מנהיג את העולם בניגוד גמור לכל התחזיות האנושיות. אירועים כבירים משנים את פני העולם, ומשאירים את האנושות כולה משתאה. בכוחנו לקדם את התהליכים החיוביים על־ידי עלייה רוחנית וחיזוק האחדות היהודית, שגם היא ממאפייניו של חג הסוכות.

זה הכלי לברכת ה' – "ברכנו אבינו כולנו כאחד", ובזכותה נעבור בשלום גם את האתגר שלפנינו. חג שמח!

יש חדש

זיכוי במצוות סוכות

צעירי חב"ד נערכים לפעילות עניפה בימי חג הסוכות, על־פי המגבלות. סוכות ניידות יסובבו אי"ה בחוצות הערים והיישובים, ויזַכו את המוני בית ישראל במצוות החג. במרכזי הערים בתי חב"ד מציבים סוכות ציבוריות, שיאפשרו לציבור לקיים את מצוות הסוכות וארבעת המינים. כמו־כן תהיה פעילות מיוחדת במרכזים רפואיים, למען הצוות הרפואי והמאושפזים.

שמחות החג

פעילי חב"ד יסובבו בשכונות הערים וביישובים בכלי רכב שישמיעו מוזיקת חג, כדי להביא שמחה להמוני העם המסוגרים בבתיהם, ולהפיח רוח של אמונה ועידוד. עוד חידוש יורחב השנה – 'סוכהל'ה': סוכה ניידת המחוברת לאופניים, שגם בה תושמע מוזיקה עליזה. גם בסוכות האלה יהיה אפשר לקיים את מצוות החג.

ארבעת המינים

בשל ההגבלות על שוקי ארבעת המינים, נערכים בתי חב"ד לספק לציבור רבבות ערכות של ארבעת המינים, כדי לאפשר לכל אחד ואחד לקיים את אחת המצוות החשובות של חג הסוכות. פרטים בבית חב"ד.

זמני השבוע

	ירושלים	ת"א	חיפה	באר שבע	אילת	ניו יורק
כניסת השבת	5:42	6:04	5:53	6:04	6:04	6:14
צאת השבת	6:58	7:00	6:59	7:00	6:59	7:12

ערכת התוכן של חב"ד

מינוי עד הבית
073-3943399
chabad4u.org.il
או חפשו בגוגל 'מוזיון נשמה'

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב **יוסף־יצחק אהרונוב**

עורך: **מנחם ברוד**
יוצא לאור על־ידי: **המרכז לעזרי שליחות**
ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000
פקס' 03-9606169 • **דוא"ל:** chabad@chabad.org.il
אתר: www.chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

שונים ובכל־זאת מאוחדים

הגמרא (סוכה כז,ב) קובעת שאדם יכול לקיים את מצוות סוכה בסוכתו של חברו (ברשותו כמובן), שלא כלולב שהאדם צריך להיות בעליו, וכדי שיוכל להשתמש בלולב של חברו, על החבר להקנות לו את הלולב במתנה.

דין זה נלמד מהפסוק "כל האזרח בישראל יישבו בסוכות", שממנו למדו כי "כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת". רש"י מפרש שלא ייתכן לפרש שהכוונה לסוכה גדולה כל־כך, שיכולה להכיל את כל ישראל (כי אין זה מציאותי), אלא שביכולתם להיכנס לתוכה זה אחר זה. במצב כזה, כאשר הסוכה מתחלקת לכל־כך הרבה יהודים, יוצא שלכל אחד יש חלק השווה פחות מפרוטה, וכדי שיהיה שווה פרוטה – בהכרח שבעל הבית ישאיל אותה לכל אחד ואחד.

סוכה שאולה

הפוסקים הקשו על כך: יש עוד מצוות שהתנאי לקיומן הוא שיהיו בבעלותו של האדם. אם נקבע שלצורך בעלות נדרש שווי מינימלי של פרוטה, כיצד יוצאים ידי חובה בכזית מצה או בערבה (בארבעת המינים), שערכם הוא לעתים קרובות פחות משוויה של פרוטה?

אחד ההסברים על כך הוא, שערך הפרוטה נחוץ רק במצב של שותפות, שאז נדרש שכל שותף יחזיק בבעלותו חלק השווה פרוטה. לכן, באכילת מצה או מצווה אחרת שאדם עושה לעצמו, אין צורך בשווי פרוטה. לעומת זה, בסוכה, שבה כל ישראל הם בבחינת 'שותפים', נדרשת בעלות של פרוטה לפחות, וכדי שכל אחד ואחד יוכל לקיים את המצווה, הדבר יכול להיות רק על־ידי שהוא שואל אותה מבעליה.

אהבת הקב"ה

ועדיין יש לשאול, מדוע לימוד זה, שסוכה שאולה כשרה, לא בא במישרין אלא בעקיפין – תחילה לומדים ש"כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת", ורש"י מחדש שהדבר אינו אפשרי, וממילא באה המסקנה שמדובר בסוכה שאולה.

הדבר יובן על־פי אמרת הבעש"ט, שהקב"ה אוהב כל יהודי יותר מאהבת הורים זקנים לבנם היחיד שנולד לעת זקנתם. יהודי השומע זאת עלול להתרשם שמעלתו גדולה כל־כך, עד שאין הוא זקוק ל'ביחד' עם כלל ישראל.

מיצוי היכולות

מלמדת אותנו מצוות סוכה את חשיבות האחדות, ש"כל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת". כשהוא לעצמו, ערכו פחות משווה פרוטה, וכדי להשתתף בסוכה הכללית של עם ישראל עליו לקבל בהשאלה מחברו את חלקו. רק כאשר כולם "ערבים זה בזה" ומעורבים זה בזה ביכולתם לקיים את הסוכה הכללית.

אך עניין האחדות אינו מתבטא בכך שכולם זהים, אלא כל אחד ואחד נדרש לעבוד את ה' על־פי כישרונותיו ויכולתו. מי שנכלל בסוג של 'ראשיכם שבטיכם' אינו יכול להסתפק במעשה מתוך קבלת עול, כיהודי הפשוט, אלא נדרש ללמוד ולהבין ולהעמיק בסודות התורה, כמאמר המשנה (נגעים פרק יד,יב) "עשיר שהביא קרבן עני – לא יצא". זו אמיתת עניין השלום, שכל אחד תורם את שלמותו הייחודית לכלל עם ישראל.

(תורת מנחם, כרך לב, עמ' 79)

מן המעיין

חג הסוכות | מאת הרב אליעזר ברוד, רב כרמי יוסף

הקב"ה רוצה שמחה

"חג הסוכות שבעת ימים לה'" (ויקרא כג,לד). ראש השנה, שהוא יום של תחנונים ושבירת הלב, נקבע בתורה ליום אחד. גם יום הכיפורים, שהוא יום של תענית וסליחה ומחילה, אינו אלא יום אחד. אבל סוכות, שהוא זמן שמחתנו, אמרה התורה לחוג אותו שבעת ימים. כי רצון הבורא שיהיו ישראל בשמחה, כמו שנאמר "עבדו את ה' בשמחה".

(רבי שמשון־רפאל הירש)

מצווה בלי הפסקה

שבעת ימים משמע רצופים בלי הפסק, כי מצוות סוכה נוהגת בין ביום ובין בלילה. לא־כן שאר מצוות החג, כמו ארבעת המינים, שאינן נוהגות בלילה. לכן נקרא החג על שם מצוות סוכה, ולא על שם שאר מצוות החג, כי למצוות סוכה אין הפסק בכל ימי החג.

(נחלת צבי)

זריחה לעתיד

"כל האזרח בישראל יישבו בסוכות" (ויקרא כג,מב). "כל האזרח" – מה שאני עתיד להזריח לעתיד לבוא, "בישראל" – בתוך ישראל ובפנימיותם, הרי עכשיו "יישבו בסוכות" – גילוי זה מתגלה עליהם כיום בבחינת הסוכה שעניינה 'מקיף', כי בזמן הזה הגילוי הזה אינו יכול להתגלות בהם בפנימיות.

(לקוטי תורה)

באמונה הכול שווים

"מלמד שכל ישראל ראויים לישב בסוכה אחת" (סוכה כז). כי באמונה הכול שווים, והכול מאמינים בא־ל אחד. במעשים הנובעים מהבחירה האישית יש מעלות ומדריגות, איש איש לפי כישרונו וגדולתו, אבל באמונה הכול שווים. לכן בזוהר הקדוש החג נקרא 'צלא דמהימנותא'.

(שפת אמת)

צא ממבצרך

'סוכה' בגימטרייה 'אמן'. עניינה של מצוות סוכה הוא שתהיה לאדם אמונה בה' יתברך. לכן בא הציווי: צא מדירתך, דירת קבע, ואין לך לבטוח עוד בביתך – מבצרך.

(חסד לאברהם)

כשמתעלים מרגישים

"ולקחתם לכם ביום הראשון" (ויקרא כג,מ). במדרש (תנחומא כב) נאמר: "ראשון לחשבון עוונות". על־ידי הגילויים הנעלים וקרבת האלוקים של חג הסוכות אנו מרגישים ביתר שאת את החומרה שבחטא ועוון. למה הדבר דומה? לעבד פשוט שחטא למלך, ואחר־כך העלהו המלך והגביהו למשרה נעלה ומכובדת. רק אז הרגיש העבד בחומרתו הגדולה של החטא שחטא.

(הבעל־שם־טוב)

אמרת השבוע

קצין רוסי בסוכה

בימי מלחמת העולם השנייה נמלטו החסיד ר' שמואל ברזין ומשפחתו לעיר צ'ליאבינסק, שליד סיביר. לקראת חג הסוכות בנה סוכה בחצר בית הכנסת, שהייתה מוקפת חומת אבנים.

באמצע הסעודה נשמע פתאום רחש של טיפוס על החומה. הסועדים קפאו באימה, ור' שמואל יצא החוצה. הוא ראה לפניו חייל שדרגותיו העידו על היותו קצין בכיר בצבא האדום. הקצין הרגיע את ר' שמואל ואמר לו: "אין לך מה לחשוש מפניי. מיהודי לא בורחים".

הקצין נכנס לסוכה והוציא מכיסו שתי חתיכות לחם. ר' שמואל מיהר להגיש לו שתי חלות שלמות, והקצין נטל ידיו ובירך 'המוציא' ו'לישב בסוכה'. התברר כי הוא רופא, והלך ברגל עשרה קילומטרים כדי לקיים את מצוות סוכה, ואחר־כך עשה את כל הדרך בחזרה!

פתגם חסידי

"סוכה ראשי תיבות: **סומך ועוזר כל הנופלים** – מי שמקיים את מצוות סוכה, הקב"ה עוזרו ומחזיקו ביד ימינו" (בני יששכר)

אתרוג ומחירו

בכל שנה דאגו סוחרי ארבעת המינים לייבא לפולין אתרוגים מאיטליה או מארץ ישראל. האתרוגים הובאו לקרקוב, וממנה סופקו לעיירות הקטנות.

ואולם באותה שנה לא הצליחו הסוחרים להשיג אתרוגים. פגעי מזג האוויר הסבו נזקים קשים למטעי האתרוגים, עד שקשה היה למצוא אתרוג כשר. סוחרי האתרוגים, שנהגו להציג לפני לקוחותיהם ארגזים רבים של אתרוגים, השיבו את פני הפונים ריקם. "אין אתרוגים", השיבו בעצב שוב ושוב.

ככל שהתקרב החג והאתרוגים לא נראו, גבר החשש בקרב קהילות רבות כי השנה יישארו בלי פרי עץ הדר בחג הסוכות, ובעצם בלי האפשרות לקיים את מצוות ארבעת המינים.

דאגה גדולה שרתה בחצרו של האדמו"ר רבי אליעזר מדז'יקוב, בנו של רבי נפתלי מרופשיץ. מקורביו לא יכלו להעלות על דעתם מצב שבו הרבי לא יברך על אתרוג בחג הסוכות. עצם המחשבה הזאת העבירה בהם חלחלה. הם לא נחו ולא שקטו ולא חסכו במאמצים להשיג אתרוג.

למשימה גויסו גם החסידים. כולם ניסו לחקור ולדרוש, לברר ולרחרח, היכן אפשר להשיג את האוצר הזהוב, שבלעדיו ארבעת המינים אינם שלמים. אלא שכל מאמציהם לא נשאו פרי, תרתי משמע. חג הסוכות התקרב והלך, וחדוות ההכנות לחג הייתה מאופקת ועצורה. מעל הכול ריחפה מועקת האתרוגים החסרים. החסידים ייחלו לדבר אחד ויחיד – אתרוג בעבור הרבי.

בעיר קרקוב התגורר הגביר ר' קלמן פיצליס, מחסידיו הנאמנים של הרבי מדז'יקוב. אף הוא לא שקט על שמריו. הפעיל את קשריו המסועפים, שיגר איגרות בהולות והריץ מברקים דחופים לכל כתובת אפשרית. הוא לא היה מוכן להשלים עם רוע הגזירה, ועשה כל שביכולתו למצוא אתרוג בעבור רבו.

יומיים לפני החג, כשנדמה היה שכבר כלו כל הקיצין, הגיעה ידיעת זהב לאוזנו של קלמן. אחד מסוחרי האתרוגים הצליח להניח ידו על אתרוג יחיד, מהודר ונאה. הגביר לא בזבז רגע, ויצא בריצה אל חנותו של אותו סוחר. שם ראה התגודדות גדולה סביב הסוחר המאושר. רבים ביקשו את האתרוג, והיו מוכנים לשלם תמורתו מחיר יקר.

הסוחר ניצל את ההזדמנות עד תום. הוא עמד על בימה מוגבהת וניהל מכירה פומבית סוערת. מכל עבר הכריזו המתמודדים את סכומי ההצעות שלהם, והמחיר האמיר ועלה. המספרים כבר היו דמיוניים ממש, אבל האנשים היו מוכנים לתת הון רב בעבור האתרוג.

קלמן עלה על כיסא. הוא ניצל רגע של הפוגה בקריאות וקולו הדהד בחלל: "אני נותן את אחוזתי תמורת האתרוג!". דממה נפלה בקהל. כולם הביטו בקלמן כעל מי שנשתבשה עליו דעתו. אבל קלמן היה נחוש.

"זה אתרוג בעבור הרבי", הצהיר בנחישות, "ובעדו אתן כל הון שבעולם". קהל הסקרנים והמתגודדים פינה שביל מעבר בעבור הקונה המאושר. הוא ניגש אל האתרוג הנכסף והחזיק בו בידיים רועדות מהתרגשות. "מכור לך!", צהל הסוחר, שקיבל אחוזה מפוארת תמורת אתרוג אחד!

כשהאתרוג בחיקו עשה קלמן את דרכו במהירות לדז'יקוב. לא היה בליבו שמץ של הרהור חרטה, רק גאווה גדולה על הזכות היקרה שזכה לה – לשמח את הרבי ולרכוש בעבורו אתרוג כשר למהדרין. האחוזה הייתה בעיניו חסרת ערך לחלוטין. מה לנכסים גשמיים אל מול מצוות "ולקחתם לכם" של הצדיק הקדוש?

פניו של הצדיק האירו באור יקרות למראה האתרוג. עיניו נצצו בחדווה של מצווה. השמועה התפשטה כבזק ברחבי העיירה. צהלה גדולה נשמעה מפי החסידים. יש אתרוג לרבי!

הצדיק לא נותר חייב לחסידו ומיטיבו. "ר' קלמן יקירי", פנה אליו בחיבה, "קח לך מביתי כל חפץ שתבחר".

עכשיו באה שעתו של קלמן להוכיח כי הוא קרוץ מחומר שממנו עשויים סוחרים ממולחים. הוא החליט לנצל את ההזדמנות הנדירה ולהעז לבקש מאת הרבי את התגמול המופלא ביותר שיכול היה להעלות על דעתו. אם זו עת רצון, אולי ייעתר הרבי והוא יזכה...

"רבי", אמר ביראת כבוד, "יש דבר אחד בביתו שבו אני חפץ. בחדר הסמוך נם בעריסתו בנו־מחמדו של הרבי, מאיר'קה הקטן. אף לי יש בת בגילו. אהיה אסיר תודה אם אזכה שהרבי ישתדך עימי, ובנו היקר יישא את בתי לכשיגדלו".

הוא סיים את דבריו ותלה מבט מתוח ברבי. האם הגזים בבקשתו? שמא חצה את הגבול? הוא בחן את פניו של הצדיק בחשש מה. הרבי הרהר קצרות והחווה בידו לעבר משמשיו. "הגישו תקרובת לשולחן", הכריז לאושרו של החסיד, "הבה נרים 'לחיים' לרגל השידוך!".

ואכן, בבוא העת נשא רבי מאיר, בנו של הרבי, את דבורה, בתו של ר' קלמן פיצליס, בשעה טובה ומוצלחת.

האדמו"ר רבי מאיר, שאביו היה מכנה אותו 'הגאון שלי', קיבל אחריו את עול ההנהגה ונודע כאחד מגדולי הצדיקים בדורו. ספריו, 'אמרי נועם', שיקפו את גאונותו הגדולה בנגלה ובנסתר ותפסו מקום של כבוד על שולחנם של רבים וגדולים.

(על־פי 'הליכות')

לומדים גאולה מאת מנחם ברוד

קרב האיתנים

חז"ל אומרים כי בזמן הגאולה יעשה הקב"ה סעודה גדולה לצדיקים, שבה יוגשו שור הבר, הלווייתן והיין המשומר. כשמעיינים במקורות, ובמיוחד בספרי הקבלה והחסידות, מגלים שבדברים הללו טמונים סודות עמוקים הקשורים במהותה הפנימית של הגאולה.

הסעודה הזאת נזכרת פעמים רבות בדברי חז"ל. בגמרא (בבא בתרא עה,א) נאמר: "עתיד הקב"ה לעשות סעודה לצדיקים מבשרו של לווייתן" (ובהמשך לכך נאמר: "עתיד הקב"ה לעשות סוכה לצדיקים מעורו של לווייתן"). במדרש (ויקרא רבה יג,ג) מתואר ה'קרב' שיתנהל לקראת אותה סעודה בין ה'בהמות' (שור הבר) ללווייתן – "בהמות נותץ ללווייתן בקרניו וקורעו, ולווייתן נותץ לבהמות בסנפיריו ונוחרו".

במקום אחר בגמרא (פסחים קיט,ב) נאמר שבתום הסעודה, כשיגיעו הצדיקים לברכת המזון, תועבר הכוס מצדיק לצדיק, וכל אחד ואחד מהם יטען שאין הוא ראוי לברך, עד שיגיעו לדוד המלך והוא יברך. מדוע יחששו האבות, משה רבנו וכו' לברך? חששם מקורו בכך שהיין שבכוס הוא "יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית" (ברכות לד,ב), וכל אחד ואחד ימצא בעצמו פגם שמונע ממנו לברך על היין הנעלה הזה.

דברים כפשוטם

חשוב להבהיר כי אין לפרש עניינים אלה כמשל בלבד לסודות נעלים. בספרים המבארים את עניינה הרוחני של סעודה זו מודגש שאכן זו תהיה סעודה גשמית, עם בשר לווייתן, שור הבר ויין המשומר. כך כותב המהרש"א (חידושי אגדות לב"ב עד,ב): "דע, כי יש לנו להאמין בכל הדברים האלו בפשטן, ואף שהמפרשים האריכו בדרוש הזה לפי כוונתם... אין הדברים יוצאין ממשמען".

עם זה ברור שלא מדובר בַלווייתן ובשור הבר המוּכרים לנו. מדברי הגמרא (בבא בתרא עד,ב) עולה שמלווייתן זה נבראו שני פרטים בלבד, זכר ונקבה, ואף הם לא נשארו כמות שהם, אלא הקב"ה "סירס את הזכר והרג את הנקבה ומלחה לצדיקים לעתיד לבוא". כך גם שור הבר – "סירס הזכר וצינן הנקבה ושמרה לצדיקים לעתיד לבוא". גם על היין המשומר נאמר הפסוק – "עין לא ראתה" (ברכות שם). מדובר אפוא בדברים שאיננו מכירים את מהותם, והם יתגלו בבוא שעתם.

היין המיוחד

בתורת החסידות מבואר שסעודת הלווייתן, שור הבר ויין המשומר מבטאת את עבודתו של עם ישראל בתקופת הגלות. הלווייתן, שחי בים, מסמל את העולמות הרוחניים, הנסתרים, השרויים בתוך הגילוי האלוקי האין־סופי. שור הבר, שחי על פני היבשה, מסמל את העולם הזה התחתון, הגלוי לעינינו. השניים מייצגים אפוא את שתי הבחינות המרכזיות בעבודת ה' – הפעולות הרוחניות הנעשות בעולמות העליונים על־ידי עבודת האדם, והקדושה והזיכוך שהאדם יוצר בתוך המציאות הגשמית בעולם הזה.

שני התחומים הללו בונים את הגאולה. כשתסתיים עבודה זו – כאשר יושלמו הפעולות הרוחניות ויושלם זיכוכו של העולם הגשמי – תבוא הגאולה. לכן הביטוי לכך יהיה בסעודת שור הבר והלווייתן, שבתוכם יתלבשו כל האורות הרוחניים הנפלאים שנוצרו על־ידי שני סוגי העבודה הללו. אכילת שור הבר והלווייתן על־ידי הצדיקים תהיה שיאה ושלמותה של העבודה שעשו.

אחרי כל זאת יינתן גילוי חדש שכמותו "עין לא ראתה" – זה היין המשומר. יין זה רומז לסודות הכמוסים ביותר, שמעולם לא נתגלו, והם יינתנו רק לאחר השלמת כל העבודה, בזמן הגאולה.

חיים יהודיים

מאת מנחם כהן

מלטש היהלומים ואהבת הסוכה

הסוכה ברחוב דמשק אליעזר בבני־ברק הייתה חגיגה של ממש. כל תושב ידע שביקור בסוכתו של ר' **יוסף אקר** הוא חוויה מיוחדת. הסוכה לא הייתה גדולה, אבל ההשקעה שבעליה השקיע בה הייתה גדולה במיוחד.

מיצגים רבים, פרי עמלו של ר' יוסף, עיטרו את הסוכה. שעות רבות השקיע בכל מיצג. מאחורי כל מיצג הייתה חשיבה רבה. לפני כמה שנים הלך ר' יוסף לעולמו, ואנחנו ניסינו להתחקות אחר המוצגים הייחודיים, שעיטרו את סוכתו כשישים שנה.

סוכות כל השנה

חביבותה של מצוות הסוכה עברה גם לדורות הבאים. "אבא והסוכה חד הם", סיפר אחד מבניו. "אבא זכה להאריך ימים ונפטר בגיל תשעים ושלוש. אחרי פטירתו מישהו הראה לי שכתוב במקורות כי מי שמחבב את מצוות סוכה זוכה להאריך ימים. גם אימא, שהייתה שותפה מלאה לחביבות המצווה, זכתה להאריך ימים".

בתו הבכורה, **טובה רוחמקין**, מדברת בערגה על אביה ואהבתו לסוכה. "בכל מוצאי סוכות", היא משחזרת, "היה אבא מתחיל לתכנן את הסוכה של השנה הבאה. הוא היה מדבר עם אימא ואיתנו על המוצגים החדשים שהיה רוצה ליצור. בכל שנה היו לו רעיונות יצירתיים: פעם דגם של בית המקדש או בית כנסת, פעם מיצג של יונה במעי הדג. הסוכה הייתה ממש פתוחה לכולם. נהרו אליה מאות ילדים ומבוגרים מכל האזור".

לא יצא מהסוכה

כשבני הזוג אקר הגיעו לגיל מתקדם, הם נהגו לנסוע בחגים לבתי הארחה – חוץ מבחג הסוכות. "אבא לא היה מוותר על הסוכה שלו", אומרת בתו. "מכניסת החג ועד צאתו היה יושב בסוכה בכל שעות היום. קורא, לומד, מארח. זו הייתה המצווה שלו. הוא היה מתבונן ביצירותיו, ועיניו היו מאירות. הוריי זכו לדור חמישי, ואירחו את כולם בשמחה ובמאור פנים. כולנו ינקנו מאבא ומאימא את החביבות לסוכה".

ר' יוסף היה יהלומן במקצועו. התחיל בליטוש ובהמשך עסק בתיווך עסקי יהלומים. בשעות הפנאי שלו היה נהנה להכין את יצירות הסוכה. בתו קיבלה מאביה את חוש היצירה ועוסקת עד היום בעבודות ויטראז'ים ובציורי אמנות.

יחד כל הדרך

"בכל שנה אנחנו מעלים זיכרונות מהסוכה של הוריי", מספרת טובה. "אבא ואימא לא הסכימו שיעזרו להם בתליית המוצגים בסוכה. גם כשהתקרבו לגיל תשעים הוסיפו לטפס על הסולם ולהשקיע. יחד נהגו ללכת לקנות את החומרים למוצגים. אימא הייתה יד ימינו של אבא בעבודה זו".

לאחר פטירת ההורים החליטו הילדים לעשות הגרלה על מוצגי הסוכה. "כל פריט היה יקר ערך בעבורנו", מספרת הבת. "אני זכיתי בין השאר ב'סוכה הקטנה' שאבא בנה, ועד היום היא מפארת את הסוכה שלנו. חביבות המצווה, עם הציפייה לביאת המשיח, היו כרוכות זו בזו, והלוואי שנזכה כולנו לחוות את המצווה בדרך הזאת".

סוכה שכולה יצירה אישית. ר' יוסף ומוצגיו

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

שנת 'מעשר עני'

שאלה: השנה, תשפ"א, היא שנת 'מעשר עני'. ממתי מתחילים להפריש הפרשה זו?

תשובה: שנה זו היא השישית במניין שהחל אחרי שנת השמיטה האחרונה, שחלה בשנת תשע"ה. בשנה הראשונה והשנייה, הרביעית והחמישית, מפרישים מיבול הארץ, בין השאר, 'מעשר שני', ואילו בשנה השלישית והשישית לשמיטה מפרישים במקומו 'מעשר עני'.

דיני שנת המעשר חלים על **הירקות** הנלקטים מראש השנה והלאה. רוב הירקות המגיעים בימים אלה לשווקים חייבים ב'מעשר עני' (בפירות החיוב יהיה באלה שיגיעו לשליש הבשלתם, ולדעות אחרות לשליש גודלם, אחרי ט"ו בשבט, ראש השנה לאילנות. בין הפירות הללו יהיו השקד, השסק, מקצת הלימונים ופירות הקיץ).

ההבדל העיקרי בין 'מעשר שני' ל'מעשר עני' הוא, שב'מעשר שני' יש קדושה ופודים אותו במטבע. לעומתו, 'מעשר עני' אמנם חייבים להפרישו או לפחות לקבוע לו מקום, אבל אין בו כל קדושה, אלא הוא פשוט רכוש העניים.

בפירות ובירקות שבוודאי לא הופרשו מהם תרומות ומעשרות, לא דיי בהפרשה אלא חייבים **לתת** את ה'מעשר עני' לעניים. בירקות הנמכרים בשוק, שהם 'ספק טבל', יש דיון אם דיי שקובעים חלק מסוים מהפירות או הירקות כ'מעשר עני', או שצריכים גם לתיתם לעניים, מספק, אף ש"המוציא מחברו עליו הראיה", מכיוון שבמתנות עניים אמרו חז"ל "צַדֵּק משלך ותן לו". למעשה מקילים בזה.

את ה'מעשר' הוודאי, לאחר הפרשתו כדין, יש למסור לעניים או למוסד חינוך שמאכיל גם בני עניים. ויש מקרנות המעשרות שעושות זאת בעבור מנוייהן.

מקורות: גיטין ל,א. חולין קלד,א. רמב"ם מעשר פ"ז ה"ה־ו. פי"ג ה"כ־כא. שו"ע יו"ד סי' רנט ס"ה וביאור הגר"א ס"ק טו. התורה והארץ א,49. משפטי ארץ תרו"מ פט"ז ופי"ז. קצירת השדה פט"ו.

מושג ברגע

זמן שמחתנו

בתורה יש לחג הזה שני שמות – 'חג האסיף', מפני שבו חוגגים את אסיף תבואת הקיץ, ו'חג הסוכות', על שם הישיבה בסוכה. ואולם בתפילותינו החג מכונה 'זמן שמחתנו'.

שלוש פעמים מופיע בתורה הציווי "וְשָׂמַחְתָּ בְּחַגֶּךָ" על חג הסוכות. אחד ההסברים לכך קשור בעובדה שזו עונת האסיף, שבה בני־האדם מכניסים אל תוך הבתים והמחסנים את תבואת הקיץ.

דווקא בשעה זו, שבה האדם חש הצלחה ושפע, מצווה עליו התורה לצאת מן הבית אל הסוכה, להתחבר אל הפשטות, ולזכור כי ראוי להודות לבורא על כל הטוב והחסד שהוא מעניק לנו.

למחלקת המודעות (בלבד) של 'שיחת השבוע':
טל' 053-3166532, דוא"ל : m3166532@gmail.com